SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVIII. No. 148. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, AUGUST 6, 1991 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 6-го СЕРПНЯ 1991 Ч. 148. РІК XCVIII.

АРЕШТУЮТЬ ЗА КРИТИКУ

Київ (ПС УРП). — Тут 26-го липня секретаріят Української Республіканської Партії опублікував звернення до народу України, у якому міститься заклик не допустити до нових розправ над українськими правозахисниками, політв'язнями перебудовних часів.

Як уже інформовано, серед потерпілих під час погрому в готелі „Україна" 18-го липня був Олесь Сергієнко, громадський захисник Степана Хмари, депутат Печерської Райради, голова Подільської організації УРП. Його, разом з іншими безборонними людьми, труїли ґазом, викрутили руки, вибили його головою шкляні двері, жорстоко побили і вкинули у авто. 20-го липня його затримали, 23-го заарештували і перевели до Лук'янівки, пред'явивши звинувачення у вчиненні опору працівникам міліції зі застосуванням насильства. Йому загрожує ув'язнення від 1 до 5 років.

Напередодні тих подій О. Сергієнко публічно виступив зі звинуваченням на адресу голови Верховного Суду України Якименка, що він, по суті, санкціонував смертні вироки відомим правозахисникам Олексі Тихому, Юрієві Литвину, Валерієві Марченкові, Василеві Стусові. Сергієнко також неодноразово викрив фальсифікацію виборів полковником Кондратьєвим, який будучи начальником карного розшуку Міністерства внутрішніх справ України, боровся з Сергієнком за право стати народним депутатом Печерської Райради Києва.

У зверненні секретаріяту УРП сказано, що нині, поряд зі Степаном Хмарою та шістьма його приятелями, готується також розправа над О. Сергієнком.

Олесь Сергієнко народився 25-го червня 1932 року. Батько його репресований у 30-их роках. Мати, видатна правозахисниця Оксана Мешко, провела в сталінських та брежнєвських катівнях 15 років. Сам Сергієнко став жертвою погрому української інтеліґенції 13-го січня 1972 року (ст. 62 КК УССР) „антисовєтська аґітація і пропаґанда", 7 років ув'язнення і 3 роки заслання. Карався у відомому концтаборі суворого режиму Кучино на Уралі та на березі Охотського моря. Згідно з законом УССР, від 17-го квітня 1991 року „Про реґабілітацію жертв політичних репресій на Україні" Сергієнко реґабілітований.

Академік Андрей Сахаров у своїй нобелівській лекції писав: „Усі в'язні сумління, усі політв'язні моєї країни поділяють зі мною честь Нобелівської премії миру... Світличний, Марченко, Стус, Сергієнко, Пронюк. За кожним іменем — тяжка і героїчна доля, роки страждань, роки боротьби за людську гідність".

Секретаріят УРП закликав громадськість України і всього світу виступити на захист О. Сергієнка і всіх інших новітніх політв'язнів. „Їхня свобода — запорука свободи кожного з нас" — сказано у зверненні.

ЗВЕРНЕННЯ

У зв'язку із запитами відносно відзначення ювілею Михайла Грушевського, Президія Наукової Ради при СКВУ подає до відома:

1. Наукова Рада при СКВУ, як координатор українських наукових установ в діяспорі у співпраці з Академічним Комітетом для відзначення 125-річчя з дня народження проф. М. Грушевського, який очолює проф. Любомир Винар, влаштовує Ювілейну наукову конференцію 19-го і 20-го жовтня ц.р. в приміщенні УВАН, 206 В. 100-та вулиця, в Ню Йорку.

2. До Академічного Комітету входять видатні організатори українського наукового життя та українські вчені, які є членами різних наукових установ.

3. Президія Секретаріяту СКВУ проголосила 1991 рік — ювілейним роком проф. М. Грушевського. Президія Наукової Ради при СКВУ закликає всі установи, які є членами Наукової Ради, взяти участь у праці Академічного Комітету для відзначення 125-ліття з дня народження М. Грушевського, найвидатнішого українського історика і першого Президента Української Народної Республіки.

За Президію Наукової Ради при СКВУ:

Проф. Василь Омельченко
голова

Проф. Наталка Пазуняк
секретар

В СЕНАТІ СХВАЛЕНО ДОПОМОГУ ДЕМОКРАТИЧНИМ РЕСПУБЛІКАМ СССР

Вашінґтон. — Як повідомляє Бюро Українського Народного Союзу, 29-го липня Сенат схвалив додаток до закону ч. 1415, яким Уряд ЗСА має допомагати СССР. Додаток до закону вимагає, щоб допомога ішла також до тих совєтських республік, що мають уряд вибраний демократичним способом.

Тут в першу чергу йдеться про балтійські країни, але американські репрезентанти в Конґресі, зокрема сенатор Роберт Дол, конґресмен Дейвид Боньйор, який, як відомо є українського походження, конґресмен Джеррі люї і сенатор Пол Саймон підкреслювали у своєму настоюванні на прийняття додатку на тому, що саме в часі, коли президент ЗСА Джордж Буш відвідав не лише Москву, але й Київ, ця допомога ЗСА мусить поширитися також на інші республіки, які мають уряди вибрані демократичним способом.

Додаток до закону ч. 1415 звучить так:

Політикою ЗСА є:

1) підтримувати демократизацію внутрі СССР і самовизначення та пильно спостерігати через міжнародні організації, зокрема через Гельсінкську комісію, питання незалежности всіх цих совєтських республік, що того бажають;

2) продовжувати допомагати віднові незалежности Естонії, Латвії і Литви;

3) творити можливості міжнародної допомоги для підтримки тих республік, уряди яких були обрані демократичним способом і заохочувати до демократизації на терені цілого СССР;

4) сильно підтримувати мирне полагодження конфліктів між урядом СССР і балтійськими державами та іншими народами в рамках СССР, засуджувати кожне проголошення вийняткового стану, військової окупації, бльокад та іншого ужиття сили, яку вживано для того, щоб здушити демократизацію і самовизначення, і точно слідкувати за небезпекою ужиття таких способів у боротьбі за самовизначення балтійських держав та інших республік СССР, які рівночасно загрожують нормалізації стосунків поміж ЗСА і СССР.

Голова вашинґтонського Бюра УНС Евген Іванців ствердив, що перерішення цього додатку до закону в Сенаті є висідом співпраці УНС із представниками вісьмох інших етнічних організацій, як також підтримки членів цих організацій.

Розпочався пластовий спортово-вишкільний табір

Клівленд. Огайо. — У суботу, 27-го липня, на пластовій оселі „Писаний камінь" розпочався 16-ий з черги спортово-вишкільний табір, що його влаштовує пластовий курінь „Червона калина".

У таборі є 38 учасників і 13 булави. Отаманом табору цього року є ст. пл. Михайло Ставничий, ЧК, обозним ст. пл. Андрій Ґной, ЧК, канцлером і обозною ст. пл. Галя Кузишин, а осавулом і ланковим інструкторів ст. пл. Ігор Струтинський, ЧК. Серед інструкторів цьогорічного табору є пластунка з України ст. пл. Наталка Літковець з Рівного.

Закриття табору заплановано на суботу, 10-го серпня, о год. 10-ій ранку.

Ірак далі приховує свої запаси хемічної зброї

Ню Йорк. — Президент Іраку Саддам Гуссейн не тільки хвалиться „перемогою" у війні з альянтськими арміями, але старається вести давню тоталітарну політику і тактику брехні. Він, наприклад, заховав свою хемічну зброю і боєголовки до ракет „Скад" і категорично відмовився показати їх групі вчених представників Організації Об'єднаних Націй. При тому він цілковито іґнорує погрози президента ЗСА Джорджа Буша, що альянти, сокрема З'єднані Стейти Америки, Великобританія, Франція та інші збомблять бункри, у яких переховується хемічна зброя Іраку і, правдоподібно, хемічні та технологічні частини для виробу власної атомової бомби.

В середу, 31-го липня, виступив на засіданні Ради Безпеки ООН голова спеціяльної комісії цієї міжнародної організації, завданням якої було виявити усі склади хемічної зброї та атомові інсталяції в Іраку. Ролф Екюс заявив, що С. Гуссейн применшив на половину свої запаси і далі робить труднощі членам комісії ООН на всіх стадіях дослідницької праці. Екюс заявив, що комісії вдалося віднайти 46,000 хемічних боєголовок і 650 тонн хемічних речовин, які можна використовувати для воєнних цілей. Крім того багдадські представники самі виявили 10-11,000 воєголовок і 300 тонн хемічних речовин і заявили, що їм не відомо про ніякі засекречені схоронища чи тяжку воду, плютоній і технологію для виробу атомової бомби.

На складах армії хороняться отруйливі ґази, гранати і гарматні набої, велике число ракет „Скад" середнього засягу та чимало іншої небезпечної зброї, яка підлягає знищенню.

В суботу, 3-го серпня до Багдаду прибула спеціяльна комісія завданням якої є розшуки за біологічною зброєю при допомозі спеціяльної апаратури. Очевидно, інспектори, користуючись міжнародними документами, можуть відвідати всі місця в Іраку. Вони плянують оглянути ті місця, які зазначені на мапах західніх військових і цивільних розвідчих центрів, а

(Закінчення на стор. 3)

На Союзівці проходить Вчительський Семінар

Учасники учительського семінара на Союзівці

Союзівка. — Тут розпочався Вчительський Семінар для підвищення педагогічних кваліфікацій вчителів шкіл українознавства. Це вже сьомий з черги рідношкільний семінар, який влаштовує Шкільна Рада, а спонзорує його Український Народний Союз.

Тяжко не добачати, чи не доцінювати значення цього вишкільного вчительського осередку для дальшого існування шкіл українознавства, а також для вчителів з України, які мають особливу нагоду пізнати об'єктивну й правдиву історію України, літератури та культури.

Програму семінару приготовляє Управа Шкільної Ради в такий спосіб, щоб вона найповніше охоплювала українознавчі предмети, потрібні вчителеві в практичному вжитку при навчанні в школах українознавства.

Найбільше часу передбачено на виклади української мови, а за нею йде українська історія, література та історія української культури.

Цього року склад слухачів є вийнятковим: п'ятеро з

(Закінчення на стор. 3)

СЕНАТ СХВАЛИВ БЮДЖЕТ ПЕНТАҐОНУ

Вашінґтон. — В останній день роботи Конґресу перед парляментськими вакаціями Сенат схвалив 291-більйоновий бюджет Департаменту оборони на 1992 фінансовий рік, що починається 1-го жовтня. Але це зовсім не означає, що прийнятий Сенатом варіянт бюджету остаточний.

Між версіями Сенату і Палати Репрезентантів, яка обговорювала і схвалила свій варіянт оборонного бюджету ще у травні, існує різниця. Вона не стосується загальної суми, оскільки видатки Пентаґону на 1992 і 1993 фінансові роки Білий Дім і Конґрес узгіднили ще восени минулого року. Різниця лише у статтях видатків.

Сенат взяв до уваги пропозицію президента Джорджа Буша і зробив наголос на виробництво сучасних видів зброї — бомбардувальників Б-2 „Стелт", винищувачів Ф-117 „Стелт" та інших, а також прийняв рішення про розширення виробництва ракет протиповітряної оборони, які входять в систему Стратегічної оборонної ініціятиви (СОІ).

Інакше поступила Палата Репрезентантів. Вона відмовила Президентові у фінансуванні виробництва сучасної зброї в тому маштабі, який Д. Буш намітив, але зате конґресмени схвалили виробництво техніки, яка вже не потрібна армії і від якої Пентаґон вирішив відмовитися. Крім того, Палата Репрезентантів різко зменшила видатки на СОІ. Якщо Сенат вирішив виділити на створення протиракетної оборони 4.6 більйона дол., хоч Білий Дім просив 5.2 блн., то Палата Репрезентантів зменшила суму видатків на СОІ до 3.5 блн. дол.

Тепер, коли законодавці повернуться у вересні з парляментських вакацій і відновлять працю, Сенат і Палата Репрезентантів повинні виробити компромісовий бюджет Пентаґону. Його і запропонують Президентові на затвердження. Однак Буш уже попередив, що накладе вето на бюджет, який не буде, з його точки зору і точки зору Департаменту оборони, відповідати потребам країни.

РПЦ ВЛАШТОВУЄ ПРОВОКАЦІЇ

С. Бавнд Брук, Н.Дж. (Патріярша Канцелярія). — Як повідомив з Києва зв'язковий Патріяршої Канцелярії Володимир Кательницький, 28-го липня, в день св. рівноапостольного князя Володимра, екзархат Російської Православної Церкви в Україні, що діє під назвою Українська Православна Церква, вирішив відзначити цей день особливим способом. Запросивши до Києва делеґацію Вселенського Патріярха Дімітроса І, провід цієї Церкви на чолі з Митрополитом Філаретом демонстративно відзначив цей день, не як відповідало б логіці і традиціям Православної Церкви в своєму храмі св. Володимира, а в соборі св. Софії.

Очевидно, що візита ієрархів з Царгороду та претенсійне Богослуження в найсвятішому храмі України, були в першу чергу спрямовані на те, щоб зміцнити авторитет так званої Української Православної Церкви. Ця Церква, як відомо, викликає сьогодні в очах народу чимраз більше недовір'я внаслідок її антихристиянських і антиукраїнських вчинків, якими вона вже неодноразово привертала на себе увагу. Беручи під увагу методи, якими оперує УПЦерква, треба також припускати, що Богослуження було проведене в соборі св. Софії з наміром спровокувати конфлікт між УПЦерквою та Українською Автокефальною Православною Церквою. Такий конфлікт вже раз був викликаний в жовтні 1990 року, коли Патріярха Московського Алєксія зустріли під собором св. Софії не хлібом-сіллю, а транспарантами, які вимагали від нього припинити свої претенсії на чужу власність.

У неділю, 28-го липня, УАПЦерква таки не піддалася жодним провокаціям. Ієрархія цієї Церкви на чолі з Партіярхом Київським і всієї України Мстиславом, духовенство та віруючі відправили в цей день свої Богослуження на схилах Дніпра біля пам'ятника св. князеві Володимиру. Божественну Літургію і Молебень, якими присутні вшанували хрестителя народу українського, очолили з благословення Патріярха Мстислава Архиєпископ Білоцерківський і Вижгородський Володимир, Єпископ Рівенський і Житомирський Антоній та Єпископ Миколаївський і Херсонський Роман. В урочистостях взяла участь велика кількість народу. Крім парафіян чотирьох храмів УАПЦеркви в Києві були гості з західніх та східніх областей України. Над присутніми на Болослуженню майоріла безліч хоругов та національних прапорів.

Після Молебня до зібраних промовив Патріярх Мстислав. У своєму слові, базованому на змісті „Молитви за Україну", Патріярх закликав український народ з'єднатися в одну велику Христову сім'ю, щоб всі, як брати, славили величне ім'я Всевишнього. Патріярх також зупинився на тяжкому, іноді кривавому, шляху, який Україна пройшла до нинішнього, вже третього з черги відродження УАПЦеркви. Підсяйвомцього відродження, сказав Патріярх, повинен сьогодні кріпитися весь Боголюбивий український народ.

Молитвою „Боже Великий, Єдиний" та національним гимном закінчилися проведені УАПЦерквою урочистості.

У СВІТІ

ГОЛОВА Верховної Ради Вітаутас Ляндсберґіс на пресовій конференції у зв'язку з вбивством литовських митників заявив, що за цією терористичною акцією стоять збройні сили Совєтського Союзу, які свідомо спрямовуються на посилення напруженості і розпалювання ненависти в суспільстві. Литовські власті мають особу, яка була свідком нападу.

МІНІСТЕРСТВО закордонних справ Естонії у зв'язку з вбивством литовських митників зробило заяву, в якій вину за цей злочин покладається на керівників Совєтського Союзу.

У СТОЛИЦІ Грузії Тбілісі відбулася нарада представників політичних партій і рухів тих совєтських республік, які відмовилися підписувати новий союзний договір. Делеґати Молдови, Литви, Латвії, Естонії і Вірменії обговорили питання спільних дій, які мають забезпечити здійснення економічних та політичних плянів цих республік.

В ЧЕТВЕР, 31-го липня, стався вибух у вагоні пасажирського потягу, що їхав з Москви до Баку. 16 осіб загинуло, 15 поранено. На час вибуху потяг наближався до деґестанського міста Махачкали. На цій ділянці залізниці це вже друга диверсія за останні два місяці.

ІЗРАЇЛЬ І ПАЛЕСТИНЦІ ПОГОДИЛИСЬ ВЗЯТИ УЧАСТЬ У МИРНІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ

Єрусалим, Ізраїль. — Після чотиригодинних дебатів кабінет міністрів ізраїльського уряду прийняв нарешті в неділю, 4-го серпня постанову про участь у мировій конференції і визначив делеґацію, яка відразу має приступити до підготовчих праць випрацювати, спільно з прем'єр-міністром Їцаком Шаміром, стратегію, яка буде застосована на конференції заплянованій на жовтень цього року.

Хоч наради кабінету проходили за закритими дверима, кореспонденти довідались про деякі подробиці бурхливого засідання під час якого Ї. Шамір таки втримався при владі, бо деякі маленькі консервативно-релігійні партії погрожували, що рішення про участь в мировій конференції може привести до урядової кризи і виходу цих партій з кабінету. Пропозиція уряду була схвалена 20-ма голосами проти трьох. Найгрізнішим опонентом участи Ізраїля в мировій конференції був міністер будівництва Аріель Шарон, який, щоб перешкодити участи в конференції, підписав зарядження на будову нових мешканевих комплексів на окупованих арабських землях, призначених для поселення жидів з СССР.

Очевидно були особи іншого поміркованого погляду, наприклад, міністер внутрішних справ Арія Дері заявив кореспондентам, що він щасливий, що дебати закінчились і „ми тепер зможемо приступити до конструктивних переговорів у справі миру". Крім Шарона проти участи голосували ще міністер науки Ювал Німан і міністер без теки Рехавам Зіві.

У той час, як кабінет міністрів Ізраїля обговорював справу участи у мировій конференції, державний секретар ЗСА Джеймс Бейкер продовжував розмови з лідерами арабських країн і палестинськими організаціями. Лідери арабських країн обіцяли підтримати старання Уряду ЗСА, щоб палестинці сформували свою одну делеґацію, бо їхня неучасть в конференції може некорисно відбитись на дальшій долі палестинців розкинених по різних арабських країнах — Йорданії, Сирії, Ливані, Єгипті, Альжирі, Марокко та інших.

Менш-більш тим самим шляхом подорожує за Бейкером керівник Палестинської Визвольної Організації Ясір Арафат. Очевидно, між палестинцями немає єдности. Скрайня фракція мусулманів-фундаменталістів „мусулманський джігад", який діє під впливом Ірану погрожує вбивством усіх тих палестинців, які зустрічалися з Дж. Бейкером в Єрусалимі. В неділю, 4-го серпня пізно вечором головна квартира ПВО в Тунісі опублікувала комунікат у якому сказано, що мирова конференція відбудеться і у ній братимуть участь палестинці. Абу Шаріф, представник ПВО заявив, що знайдено формулу сприємливу для всіх.

Кореспондент газети „Ню Йорк Таймс" Сердж Шмеманн повідомив у числі з 5-го серпня, що цейже Абу Шаріф підтвердив правдивість інформації про участь палестинців в конференції, а що до складу делеґації то він бачить компроміс, якии може задовільнити Ізраїль і палестинців. Про цей компромісний плян палестинці говоритимуть з делеґацією ЗСА й Ізраїля.

Виглядає, кажуть політичні спостерігачі, що дипломатичні розмови Дж. Бейкера увінчалися успіхом, хоч він втратив дещо на своєму престижі, бо ізраїльські екстремісти закинули йому засекречені розмови з палестинцями-членами ПВО, хоч він цю поголоску категорично заперечив.

В АМЕРИЦІ

МИНУЛОГО ТИЖНЯ Федеральна комісія інформації дуже порадувала Американську телефонічно-телеграфічну компанію, рішенням облегшити деякі із досі існуючих заборон, які обмежували можливості цієї фірми давати спеціяльні ціни на послуги далекого віддалення для великих фірм-клієнтів. Це потягнення вищезгаданої урядової комісії уможливить АТ і Т більш аґресивно змагатися про приєднання великих фірм як своїх клієнтів.

УРЯДОВІ ЧИННИКИ заявили, що число американських громадян, які подаються на державну допомогу з приводу безробіття, зменшилось на п'ять відсотків у половині липня, цим вказуючи на можливість кращих сподівань на ринку праці. Департамент праці подає, що число аплікацій на допомогу в половині липня було 404,000, на 21,000 менше, як тиждень раніше. З думкою, що це може вказувати на кращі економічні можливості в недалекому майбутньому, погоджується також приватні установи.

ВИБОРЦІ, у найновіших опитах переведених щоденником „Волл Стріт Джорнал" і телевізійною мережою Ен-Бі-Сі, уважають у 50 відсотках, що ЗСА не є на правильному шляху, не зважаючи на те, що 67 відсотків опитуваних погоджується з думкою, до Джордж Буш добре вив'язується з обов'язків президента країни. Згідно з твердженням Пітера Гарта і Роберта Тітера, які переводили ці опити, це являється досить небуденним явищем. На думку американських виборців, президент Дж. Буш найслабше виглядає коли йдеться про внутрішні справи країни, які турбують громадян. 45 відсотків із них є до тієї міри розчаровані, що сумніваються в тому чи зможе Президент ці домашні проблеми успішно полагодити.

УРЯДОВИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ барометер дальше вказує на повільне видужання, але аналітики відразу підкреслюють, що різкий спад фабричних замовлень вказує, що це видужання проходить досить непевним шляхом. Департамент торгівлі твердить, що головні показники в червні зросли на 0.5 відсотка, не зважаючи на спад фабричних замовлень продуктів щоденного вжитку. Сунґ Вон Сон, економіст при Норвест корпорації у Міннеаполісі завважує, що повільний зворот почався у другому кварталі року.

НАЙБІЛЬША в країні організація, яка виступає в обороні громадських прав, і провідники зорганізованого робітництва у двох окремих, але скоординованих виступах перед кореспондентами засобів масової інформації заявили, що вони є проти номінації судді Кларенса Томаса до Верховного Суду ЗСА. Д-р Вілліям Ґібсон, голова Крайової асоціяції для поліпшення становища негрів, сказав, що до цього їх змушує нестійкість поглядів судді К. Томаса щодо громадських прав. Не зважаючи на це, прихильники та опоненти його номінації уважають, що його кандидатура буде схвалена, але Уряд президента Джорджа Буша матиме сильну до поборення опозицію.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Чи мир на Близькому Сході?

Терпеливість, упертість і діялектичний хист переконування — це засадничі прикмети кожного доброго дипломата. До того доходить ще знання справи і знання — з ким мається діло. Всі ці прикмети має американський державний секретар Джеймс Бейкер, колишній секретар скарбу, колишній шеф штабу Білого Дому, який зрікся був того становища, щоб стати надзвичайно успішним керівником виборчої кампанії Джорджа Буша три роки тому. За фахом адвокат, з високими правничими й економічними студіями, надзвичайно елеґантний у формах поведінки, ніколи не підноситъ голосу, і всіма тими своїми прикметами і кваліфікаціями осягнув неосяжне: довів до рішення перевести осінню цього року реґіональну конференцію на Близькому Сході під спонзорством Америки і Совєтського Союзу, які проте не будуть втручатися до сутніх переговорів Ізраїля і його арабських сусідів.

Їцак Шамір, ізраїльський прем'єр, голова націоналістичної партії Лікуд, яка створила блок із крайніми правими партіями ортодоксійних релігійних фанатиків, думав, що в нагороду за послуги Америці, щоб не дати спровокувати себе іракським атакам ракетами і не встрявати до війни проти Іраку, — думав, що в нагороду за це зможе надалі „ад інфінітум" зберігати окупацію арабського правобережжя Йордану, смуги Ґази й верхів'я Ґоляна. Думав, що можна до безконечности правити на окупованих землях брутальною силою поліції і війська. Помилився. Ніяка ненормальна ситуація не може існувати вічно. І для Америки та міжнародної коаліції у війні проти Іраку більше заслужилися арабські країни — Єгипет, Савдійська Арабія, Сирія, Емірати — як Ізраїль. Перевівши переможну війну проти Іраку з приводу окупації Іраком Кувайту — не можна було залишити незаторкнену проблему окупації арабських земель Ізраїлем. Джеймс Бейкер їздив у цій справі з доручення президента Буша кількакратно до столиць арабських країн і до Єрусалиму — і за кожним разом усі ті подорожі й усі щораз нові пропоновані Бейкером пляни розбивалися об спротив Шаміра. Аж коли з початком цього місяця Сирія — і за нею усі інші арабські країни погодилися на плян президента Буша скликати реґіональну конференцію під спонзорством ЗСА й СССР — створилася ситуація, в якій Шамір опинився ізольованим. Після війни проти Іраку престиж Америки та персонально Джорджа Буша надзвичайно зріс у міжнародному світі. Тепер він робить заходи, щоб закінчити стан перманентної загрози нової війни від часу останньої у 1967 році. Той стан хронічної загрози, стан вічної непевности, створив нестерпну атмосферу. Шамір відкидав формулу „мир в заміну за зречення окупації", але в самому ізраїльському народі настало у цій справі роздвоєння, — прибулі масово з СССР жидівські іміґранти хочуть миру, а не окупації арабських земель, — того самого хоче опозиція під проводом Шимона Переза, приєднався до них колишній міністер закордонних справ Ебба Ебан — чи Шамір хоче чи не хоче ця конференція відбудеться.

Очевидно, будуть радити над компромісами. Ледве чи на 100 відс. виграють палестинці, яких репрезентуватиме делеґація Йорданії плюс палестинці з Ізраїля. Ледве чи буде позитивно вирішена проблема Єрусалиму. Америка дотепер не визнала Єрусалиму як столицю Ізраїля, що вважає, що це історичне місто з релігійними пам'ятками трьох віровизнань — повинно бути зневтралізоване, хай би навіть під формальною адміністрацією Ізраїля. Але Америка наполягатиме за кулісами, щоб прийнято компроміс і щоб настав мир. Коли мир настав в Европі, в Атлантійському й Тихо-Океанському обширах, то смішно було думати, щоб на перешкоді до миру на Близькому Сході стояв Їцак Шамір, слабого державницького формату чоловік. Коли настане мир між Ізраїлем та арабським світом, то це буде історична заслуга Джорджа Буша і його правої руки — державного секретаря Джеймса Бейкера.

В СЕРЕДУ, 31-го липня, під час зустрічі міністра закордонних справ Румунії Адріяна Нестасе і міністра закордонних справ Молдови Ніколає Циу вирішено створити три нові пропускні пункти на кордоні Румунії і Молдови.

ПРОМОВА ПРЕЗИДЕНТА БУША НА ЛЕТОВИЩІ У КИЄВІ

Пане голово Кравчук!

Для Барбари і для мене це велика приємність — відвідати золотоверхий Київ. З вікон нашого літака під час приземлення ми бачили багато чудових церков, побудованих на горах вашого міста. Україна, як ми всі знаємо, це батьківщина багатьох сотень, тисяч американців. У нас в Вашінґтоні стоїть статуя українського поета і художника Тараса Шевченка. Свого часу, роздумуючи над демократичним експериментом в Америці, він написав:

...Коли
Ми діждемося Вашінгтона з новим і праведним законом?
А діждемось-таки колись?!

Я тут, щоби сказати вам, що З'єднані Стейти віддані справі нового світового ладу, заснованого на тому, що Шевченко називав „новим і праведним законом". На владі закону і на ґарантії справжньої економічної свободи, політичної свободи, релігійної свободи. Так світ проходить через глибокі переміни. Одначе із змінами приходять нові можливості і надії на майбутнє.

Американський народ вітає ті зміни, які здійснює Совєтський Союз, благословенний вільними ринками і вільними людьми. Ми палко бажаємо пропонувати допомогу і надію там, де вони потрібні. Бажаємо будувати в дусі розуміння і спільних інтересів. У тому дусі ми недавно відкрили генеральне консульство в цьому великому місті, що символізує тривалу американську присутність з метою зміцнювати дружбу Америки з Україною.

Я прибув сюди після двох днів дуже продуктивної праці у Москві. Ми з президентом Горбачовим підписали історичного значення договір, який вперше скоротить стратегічні збройні сили обох наших країн. Одначе ми також говорили про мир і добробут з надією, що наші країни можуть збільшити торгівлю і ділитися ідеями та досвідом одна з одною.

Тепер ми з приємністю очікуємо зустрічей з головою Кравчуком та іншими українськими лідерами. Ми хочемо поширити рамки наших відносин з народом цієї республіки, будувати міцніші та повніші економічні зв'язки, поширити діяпазон та якість культурних, суспільних, академічних та професійних обмінів. Ми хочемо далі підтримувати якнайміцніші офіційні стосунки з урядом Горбачова, але ми також усвідомлюємо важливість ширших зв'язків з Україною та іншими республіками, з усіма народами Совєтського Союзу.

Я надіюся, що ви знаєте, що американський народ турбується долею людей України, Росії та інших совєтських республік. Після чорнобильської трагедії американські громадяни та приватні допомогові організації відгукнулися з почуттям глибокої турботи і щедрістю. Американські лікарі допомагають українським представникам вирішувати питання довготермінових наслідків цієї катастрофи для здоров'я населення. У рамках президентської ініціятиви в справі медичної допомоги, ми доставили необхідні фармацевтичні припаси для допомоги жертвам Чорнобиля.

Ви сильний народ. Ваше багате і славне минуле — це століття зрушень і змін. Ви перші привезли християнство до цієї частини Европи — цього роздоріжжя між Европою і Азією. Християнство закріпилось тут понад тисячу років тому, коли київський князь Володимир охрестив своїх прихильників в Дніпрі. Тепер вперше за останні 40 років первоієрархи Української Автокефальної Православної Церкви і Української Католицької Церкви повернулись до Києва із свободою исповідувати свою віру. Серед усіх віровизнань України розпочалось відродження — серед католиків і православних, серед жидів та інших. У деяких відношеннях вже настав новий день.

Дуже дякую, пане голово Кравчук. Це для нас велика приємність — бути тут. Велике спасибі за Вашу теплу гостинність.

ПРОМОВА Л. КРАВЧУКА НА ЛЕТОВИЩІ ПІД ЧАС ЗУСТРІЧІ ДЖ. БУША

Звертаючись до Дж. Буша Кравчук сказав:

Шановний пане Президент!

Шановна пані Буш!

Пані і панове!

Товариші!

Сьогодні ми сердечно вітаємо на українській землі високого гостя — Президента великої держави — Сполучених Штатів Америки Джорджа Буша, його дружину.

Щирі слова привітання адресуємо також відомим державним діячам США та іншим особам, що супроводжують Президента.

Ми надаємо Вашому приїзду на Україну, пане Президент, вийнятково великого значення і сподіваємось, що він увійде в історію як важливий крок до нової оцінки ситуації, що склалася в нашій країні і в політичному, і в соціяльно-економічному пляні. Ваш візит відображає ті зміни, які відбулися за останній час у наших країнах, у міжнародних відносинах, у світі в цілому. Не зважаючи на всю складність і суперечливість політичних процесів, визначальним напрямком сучасного світового розвитку є радикальні позитивні зрушення, яким людство має завдячувати далекоглядній політиці наших держав, їх спільному прагненню до гуманного і справедливого миру.

Викликає особливе задоволення той факт, що Ви приїхали до нашої республіки відразу після підписання у Москві документу історичного значення — договору про обмеження і скорочення стратегічних наступальних озброєнь. Український народ оцінює цей акт як ще один конкретний крок до здійснення нагального і повного роззброєння та побудови світу без зброї і без війн.

Ваш приїзд на Україну відбувається в складний для республіки час. Але на основі декларації про державний суверенітет, завдяки прагненню до національної злагоди. Україна крок за кроком просувається по шляху до суверенітету, утверджує навколо цієї високої цілі стабільність і громадський спокій, 52 мільйони українців, росіян, євреїв, поляків, болгар та людей інших національностей живуть і працюють на Україні дружньо, для всіх них українська замля є їх рідною землею.

Ми твердо стали на шлях демократії, ринкової економіки, суверенітету. І в цьому нас підтримує більшість людей.

Сполучені Штати Америки, які прийняли декларацію незалежности, які одними з перших проголосили на весь світ ідеали свободи, рівности і братерства, знають ціну справжньому суверенітету і зрозуміють наше прагнення, волю народу України. З урахуванням політичних, економічних реалій ми проводимо курс на утворення нового союзу — союзу суверенних держав, на зміцнення і подальший розвиток плідних зв'язків з усіма республіками. І цей курс підтримує народ, навколо нього консолідуються різні політичні сили. На міжнародній арені Україна прагне набути статусу повноправного члена міжнародного співтовариства, інтеґрувати своє господарство у світову економіку.

З Вашим приїздом, пане Президент, ми пов'язуємо наші щирі сподівання на встановлення безпосередніх відносин між Україною і Сполученими Штатами Америки, в розбудову яких уже закладено перші цеглини. Ми сподіваємось, що після Вашого перебування на Україні сюди підуть ділові люди Сполучених Штатів, а ми будемо створювати всі економічні і правові міжнародні умови для їх плідної роботи.

Ще раз щиро вітаю Вас, пане Президент, пані Буш, всіх членів американської делеґації на гостинній землі України і кажу вам: „Ласкаво просимо!".

Василь Омельченко

Проф. Л. Винар — ініціятор і промотор грушевськознавства

Президія Світового Конґресу Вільних Українців „Зверненням СКВУ у 125-ліття народження М. Грушевського" проголосила 1991 рік ювілейним роком проф. Михайла Грушевського та висловила спеціяльне признання проф. Любомирові Винареві „за його довголітній вклад у розвиток грушевськознавства, як важливої ділянки україно-знавства". Ще раніше проф. Олександер Оглобин, провідний історик України, підкреслив вийняткові заслуги д-ра Любомира Винара, завдяки якого систематичній науково-дослідній і науково-організаційній праці — ділянка дослідів грушевськознавства, стала на солідний науковий ґрунт, тобто „проф. Любомир Винар гідно записав своє ім'я і в українській істріографії. Історик широкого діяпазону, дослідник історії козаччини, історії культури й української історіографії, зокрема найбільшого нашого історика Михайла Грушевського, Любомир Винар виявив себе також, як талановитий організатор української науки" (Ол. Оглоблин, „Слово про Любомира Винара" в Любомир Р. Винар: історик, педагог, бібліограф) Ню Йорк — Торонто, 1982, стор. 11. Проф. Омелян Пріцак також у вступній статті „Історіософія М. Грушевського", щойно перевиданого в Києві першого тому „Історії України-Руси" М. Грушевського, об'єктивно ствердив, що в наші часи проф. Л. Винар найбільше займається дослідженнями М. Грушевського, зокрема біографічними і бібліографічними („Історія України -Руси„ т. I, Київ, 1991, стор. 72).

Не підлягає сумнівові, що історик Л. Винар сьогодні — це ініціятор і промотор грушевськознавства, як наукової дисципліни, а заразом один з найкращих знавців життя, діяльности і творчости великого українця. Властиво проф. Л. Винар своєю наполегливою науковою діяльністю дав початок грушевськознавству, якому присвятив понад 25 років наукової діяльности і творчости. Треба пригадати, що проф. Л. Винар започаткував серійне видання „Грушевськіяна", а також в кожному томі „Українського Історика", офіційного органу Українського Історичного Т-ва, він містить матеріяли, присвячені вивченню життя і діяльности проф. М. Грушевського. Проф. Л. Винар був першим організатором чисельних наукових конференцій, присвячених М. Грушевському, а в 1991 році заснував Міжнародне Наукове Товариство М. Грушевського і тим самим впровадив грушевськознавство на міжнародний науковий форум. Він очолює також загальний Академічний комітет для відзначення 125-ліття М. Грушевського в 1991 році, в який входять визначні науковці і організатори наукового життя в діяспорі.

У цій короткій статті варта згадати про монографії й інші окремі видання д-ра Л. Винара, присвячені М. Грушевському, які разом з його численними статтями, становлять насьогодні залізний фонд грушевськознавства і мають безпосередній вплив на розвиток цієї дисципліни в Україні і діяспорі. В українській мові видано такі монографії і книжкові видання Л. Винара, присвячені М. Грушевському: „Молодість Михайла Грушевського" (1967) „Михайло Грушевський і Наукове Товариство ім. Т. Шевченка, 1892—1930 (1970), Михайло Грушевський в боротьбі за український університет" (1968), „Автобіографія Михайла Грушевського з 1906 і 1926 року, як джерело до вивчення його життя і творчости" (1974),„Найвидатніший історик України Михайло Грушевський (1866—1934)" (1986). В інших мовах появилися такі видання: „Mykhailo Hrushevskyi: Bibliographic Sources" (1985); „Michael Hrushevsky versus Traditional Scheme of Russian History" (1974); „Mykhailo Hrushevskyi: Biobibliographische Quelle, 1866—1934" (1964); Mykhailo Hrushevsky: Ukrainian-Russian Confrontation in Historiography" (1988).

Тепер проф Л. Винар редаґує науковий збірник присвячений відзначенню 125-ліття М. Грушевського та рівночасно працює над основною монографією про життя і творчість найвидатнішого українського історика і батька української державности XX століття. В Україні також плянують видати однотомник праць історика, присвяченого діяльности і творчости Михайла Грушевського. На закінчення цієї статті треба ще згадати, що саме на пропозицію проф. Л. Винара, як голови УІТ, на першому Конґресі українiстів у Києві (1990), відносно проголошення ювілейного року Михайла Грушевського, учасники конґресу спонтанно цю пропозицію прийняли і включили її в резолюції цього міжнародного наукового центру наукових установ в діяспорі, Науковим Товариством ім. Т. Шевченка (У Львові й інших країнах), Українською Вільною Академією Наук, Археографічною Комісією Академії Наук України та іншими науковими установами.

Уважаємо доцільним у ювілейний рік проф. Михайла Грушевського підкреслити заслуги проф. Любомира Винара, як ініціятора і промотора грушевськознавства, його труд в Українському історичному Товаристві, що його він очолює, його довголітню працю над систематичним дослідженням життя, діяльности і творчости Михайла Грушевського — першого президента Української Народної Республіки, батька українського національно-державного відродження і найвидатнішого українського історика. Діяльність проф. Любомира Винара і його творчість в ділянці грушевськознавства заслуговує на велике признання української громадськости в Україні та діяспорі і заслуговує на окреме монографічне дослідження.

Сподіваємося його дальших тривалих успіхів у цій відповідальній діяльності і вагомій науковій творчості, присвяченій проф. М. Грушевському — одному з найвидатніших українських діячів і науковців протягом понад 1000-літньої історії українського народу.

Микола Світуха

ВІД КОПЕНГАҐЕНУ ДО МОСКВИ

Десятого вересня відбудеться у Кремлі формальне відкриття конференції 35-ти держав-учасників Конференції безпеки і співробітництва в Европі (КБСЕ), при співучасті міністрів закордонних справ усіх европейських країн, плюс Америки і Канади, для розгляду гуманітарних питань Гельсінкського договору. Започаткований конференцією у Парижі 1989 року цей триступневий цикл міжнародних нарад продовжувався в Копенгаґені 1990 року і завершиться конференцією у Москві. В її мандат, узгіднений три роки наперед представниками всіх держав, складаються три основні завдання, а саме розглянути виконання всіми державами-учасниками КБСЕ зобов'язань у сфері прав людини, перевірений наскільки задовільно діють дотепер прийняті міжнародні механізми охорони прав людини і визначити можливі шляхи поширення рамок европейської співпраці в гуманітарних питаннях.

Згода західніх держав на відбуття цієї престижної конференції в Москві поклала на уряд СССР зобов'язання забезпечити нормальне функціонування праці всіх урядових делеґацій на протязі кількох тижнів, а одночасно і представників різних неурядових організацій, які, за уставленою традицією, беруть участь як дорадники на всіх відкритих пленарних сесіях і як активне „лоббі— поза кулуарами конференцій. Рішенням попередніх зустрічей у рамках КБСЕ, уряд СССР зобов'язався забезпечити неурядовим представникам, політичним діячам і парляментаристам усіх країн можливість повної свободи взаємного порозуміння і співпраці, а також співдії з правозахисними рухами і політичними організаціями в СССР.

Для Горбачова, відбуття цієї престижної конференції у Москві стало нагодою продемонструвати перед цілим світом, що „перебудова" правозахисної системи Совєтського Союзу, його законодавство і адміністраційна мережа забезпечують респект загальновизнаних у демократичних суспільствах індивідуальних і групових прав. Мова тут про свободу совісти, релігії і політичних поглядів, про вільну пресу і свободу діяльности громадських і політичних об'єднань та організацій, про політичний плюралізм і права національних меншостей, про право на еміґрацію і на інтелектуальну свободу. Про яскраві розбіжності поміж законодатними рішеннями в цих сферах суспільного життя і практикою адміністративних органів, зокрема КҐБ і його союзників у апараті Компартії, не приходиться пригадувати. Вони відомі всім, хто стежить за подіями в Україні та інших республіках.

Для приготування і переведення цього міжнародного гуманітарного форуму була покликана спеціяльна комісія, що її очолив заступник президента Генадій Янаєв. Цей колишній апаратчик Компартії, якого сам Горбачов висунув на такий престижний пост, покликав у склад своєї комісії представників різних міністерств, а також, мабуть, більш для декорації, залучив до неї представників культурних установ і громадських організацій. Виконним органом комісії є секретаріят, що його очолює один з заступників міністерства закордонних справ, В. Петровський. Завданням секретаріяту є технічна підготова програми конференції, яка відбуватиметься у приміщенні т. зв. Дому союзів, забезпечення перебування делеґацій і гостей у гостинниці „Москва", запевнення діючої системи комунікації, влаштування пресового центру та безліч інших організаційних справ.

Дошкульний брак у Москві потрібних готелевих

(Закінчення на стор. 3)

Д-р Юліян Мовчан

ЦІННИЙ ДОКУМЕНТ УКРАЇНСЬКИХ ЛІКАРІВ ДІЯСПОРИ

I

„Пропам'ятна книга з нагоди 40-ліття УЛТПА", видання УЛТПА, головний редактор — д-р Павло Джуль, Чикаґо, 1990. Стор. 239

Цю книгу дійсно можна назвати цінним і тривким документом українських лікарів, яких доля розсіяла майже по цілому світі. Хоч у підзаголовку книги подані слова — „Чикаґівський період 1975—1990", проте, як довідуємося, в цій праці, хоч і коротко, але подана історія також організованої праці українських лікарів від самого початку — починаючи від заснування Математично-природничо-лікарської секції при НТШ у Львові 1897 року, і кінчаючи епохальним конґресом Світової Федерації Українських Лікарських Товариств у Києві та Львові в серпні 1990 року.

Цінність цієї праці не тільки в тому, що в ній подана історія діяльности українських лікарів в діяспорі — включно з подачею біографічних профілів їх діячів — голів головної управи Українського Лікарського Товариства Північної Америки (УЛТПА), головних редакторів журналу „Лікарський Вісник", звіти з діяльности відділів і т. д., але в книзі також поміщено багато високоякісних фотоілюстрацій. Зокрема, як зазначив вступному слові головний редактор д-р Павло Джуль, на сторінках цієї книги читач знайде вичерпні історичні дані про українських лікарів в Австро-Угорській монархії до Першої світов війни пера д-ра Пилипа Демуса.

Після „Вступного слова" голови УЛТПА д-р Марії Клодницької-Процик та „Передмови" д-ра Павла Джуля, книга, як і повинно б бути, починається 14-сторінковою статтею „Вчора і сьогодні нашого лікарського товариства" д-ра Романа Осінчука — нашого дуже заслуженого і всім відомого великого діяча українського лікарського руху, журналіста і довголітнього суспільно-громадського працівника. Ніби передчуваючи, що вже небагато йому залишилося жити на цьому світі (помер д-р Р. Осінчук 2-го лютого ц. р. на 89-му році життя), він ще встиг закінчити цю можливо вже останню його публіцистичну працю. А праця ця дуже цінна, бо в ній поруч особистих спогадів про наше лікарське товариство, він подав також критичний огляд українського лікарського руху на еміґрації. З його статті читачі довідаються, що в 1961 році після приєднання до товариства українських лікарів Канади, воно, товариство, змінило свою назву з Українського Лікарського Товариства Америки (УПТА) на Українське Лікарське Товариство Північної Америки (УЛТПА).

Якщо йдеться про УЛТА, то його заснування відбулося в пам'ятний день нашої незалежности 22-го січня 1950 року в Ню Йорку. Його засновником та першим головою був д-р Роман Осінчук. І саме з нагоди 40-ліття УЛТА (а пізніше УЛТПА) і було присвячено видання цієї книги.

Однією з найважливіших подій в діяльності УЛТА було створення в 1954 році науково-професійного та інформативного місячника — журналу „Лікарський Вісник". Його першим редактором був також д-р Р. Осінчук. Одначе, з причин, про які читачі довідаються в книжці, редаґування незабаром перейшло до рук знаного нашого лікаря д-ра Ярослава Воєвідки, а потім — д-ра Томи Лапичака (обидва вже не живуть), аж поки, 1967 року редактором став наш відомий отоляринтолог та клінічний професор в Чикаґо д-р Павдо Джуль, який і досі не зважаючи на переобтяження професійною працею, вже протягом 24-ох років на високому рівні редаґує, цей єдиний україномовний медичний журнал у світі. І не тільки редаґує, але в разі потреби також із власної кишені покриває видавничі кошти журналу. Із звіту голови головної УЛТПА (за 1987—1989) д-ра Василя Марчука довідуємося, що в його звітний період д-р Павло Джуль дав на видавничі потреби товариства 21,000 дол.

Не в меншій мірі жертводавцем на видавничі та наукові потреби є також д-р Петро Моцюк. У звіті, як голови головної управи УЛТПА (за 1981—1983 рр), він пише таке: „Було це після переходу осідку Головної Управи з Ню Йорку до Чикаґо (1975), коли управа не мала жодних грошей на заплату боргів — в тому числі на видання чергового числа „Лікарського Вісника". Заклик до пожертв на сходинах Іллинойського відділу Т-ва не дав сподіваних вислідів. Тоді ми з дружиною (д-р Ольгою Моцюк) вирішили рятувати ситуацію і зголосили наше спонзорство на кошти видання 80-числа („Літературного Вісника").

Закінчення буде.

Від Копенгаґену...

(Закінчення зі стор. 2)

приміщень і ресторанів, неефективність системи телефонічного зв'язку, неспроможність забезпечити тисячі гостей елементарною обслугою, — це загальновідомі труднощі, які зустрінуть усіх делеґатів і гостей конференції. Прицьому треба врахувати факт що, крім багаточисельних урядових делеґацій і представників пресових аґенцій, до Москви прибудуть сотні представників громадсько-політичних організацій різних країн, щоб під час конференції провести свої власні паралельні наради, виставки, поширити зв'язки та взагалі репрезентувати свої специфічні інтереси.

Тут слід згадати, що можливість впливати на наставлення і рішення представників різних урядів на конференціях цього типу зросла із створенням в квітні цього року Парляментської асамблеї держав-учасників Гельсінкського процесу. На окремій нараді, яка відбулася в Мадриді 2-го — 3-го квітня, запало рішення про створення такої Асамблеї як консультативного тіла, яка мала б співпрацювати із вже віддавна існуючою Парляментською асамблеєю, що діє в системі Ради Европи. Отож, відтепер парляментарії різних країн зможуть колективними рішеннями посилити тиск на свої уряди, приймаючи потрібні резолюції на форумі Асамблеї. Важливим результатом мадридської наради було, що такі рішення будуть переводитися голосуванням, а не на основі консенсусу, який практикується на всіх конференціях КБСЕ. В процедуральних питаннях Асамблея буде далі керуватися принципом консенсусу.

Крім посиленої ролі парляментаріїв треба передбачувати рівнобіжне поширення можливостей впливів неурядових організацій. Створена на терені Европи Гельсінкська Громадська Асамблея уже задеклярувала свій намір стати рівнобіжним повновартісним партнером існуючих міжурядових інституцій для того, щоб „знизу" впливати і доповнювати ці ініціятиви, які дотепер уряди держав-учасників КБСЕ подавали згори. Ця установа має намір взоруватися на зростаючій ролі руху „громадян Европи", який навіть видає журнал „Юропієн Ситизен" і ставить своїм головним завданням ініціювати нові концепції співдії та форми співпраці европейських народів, незалежно від готовости політиків прийняти такі концепції як свою плятформу.

Питання участи делеґацій України та інших республік у нарадах московської конференції напевно було забльоковане „союзною" комісією під проводом Янаєва. Використовуючи свою ролю господаря конференції і засаду консенсусу серед держав-учасників КБСЕ, Ґорбачов напевно не був готовий допустити на залю нарад представників республік, які торпедують його новий союзний договір своїми доманганнями суверенности. Подібно як це було на минулорічній конференції у Парижі, участь представників України, мабуть, обмежиться до розмов депутатів Верховної Ради зі закордонними делеґаціями поза кулуарами нарад. А все ж було б дуже побажано, щоб політична зрілість демократичних партій і громадських організацій України вказала, що ефективне „лоббі" серед присутніх сотень неурядових організацій є конечною частиною політичного процесу. Цей шлях напевно використають представники балтійців, при допомозі приязних їм делеґацій скандинавських країн, для приєднання симпатій до їхніх змагань за незалежність.

Шлях до участи України як рівнорядного партнера у всеевропейських процесах і політичних та економічних структурах — непростий, а приятелів треба здобувати на кожному рівні, використовуючи кожну можливість.

На Союзівці...

(Закінчення зі стор. 1)

України, а четверо недавно прибули з України на постійне чи тимчасове перебування в Америці, четверо з Канади та семеро з ЗСА. Навчання триває щоденно по сім академічних годин, ранком від 9-ої до 12-ої, а по полудні від 4-ої до 6-ої.

Лектори на семінарі: проф. П. Маляр — українська мова; мовознавство — д-р І. Гурин; українська література — д-р Є. Федоренко та І. Могильницька (з України); історія України: д-р Ю. Гаєцький; культура та музика: д-р Я. Хойнацький. Передбачені гості — лектори: Є. Сверстюк (з України) та д-р Т. Гунчак.

У четвер, 1-го серпня, відбувся літературний вечір-зустріч з Галиною Могильницькою, а в п'ятницю, 2-го серпня, зустріч літературного критика, культурного діяча та дисидента Є. Сверстюка з українською громадою на Союзівці, а в суботу, 3-го серпня, Є. Сверстюк дав лекцію з літератури для слухачів учительського семінару. Семінар очолюють: керівник — д-р Є. Федоренко, голова Шкільної Ради, заступник д-р І. Гурин, адміністратор — Стефанія Квасовська.

Ірак далі...

(Закінчення зі стор. 1)

не ті, які їм пропонує іракський уряд.

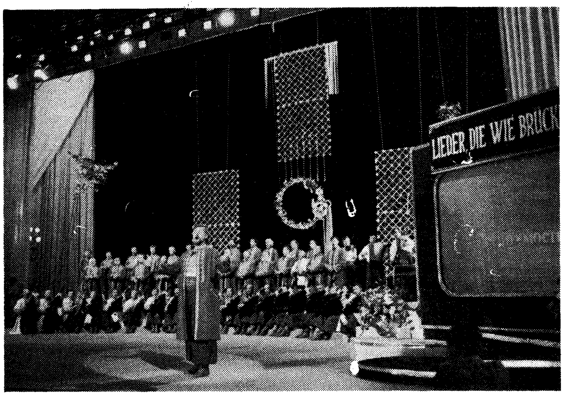
Екюс повідомив Раду Безпеки ООН, що Ірак знищив 62 балістичні ракети, а також таку ж кількість пересувних плятформ, з яких армія вистрілювала ракети „Скад", а потім перевозила їх в інше місце. Інспекція Іраку триватиме до жовтня, якщо вміжчасі не виникнуть інші труднощі. Він підкреслив, що іракці за всяку ціну хочуть скрити перед комісією запаси урану й інші хемікалії та технологію для виробу атомової бомби. „Немає сумніву, що Ірак хоче обманути Раду Безпеки ООН і послану нею комісію", — заявив Екюс.

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТРОМ Анґолі призначено Фернанду Ван-Дурена, колишнього міністра плянування. Він користується репутацією досвідченого спеціяліста в господарській, адміністраційній і зовнішньополітичній ділянці.

ІНВЕСТУЙТЕ В УКРАЇНУ, ЗБІЛЬШІТЬ ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС!

Струсівська Капеля Бандуристів „Кобзар"

Капеля бере початок зі села Струсів, яке прилягає до Тернополя. Там є великий Будинок культури з вигідними приміщеннями для капелі і найбільшої на Україні школи кобзарського мистецтва, яка має понад 50 хлопчиків. Не знаю, чи мене послухають, але я радив їм набирати також дівчат. Для підсилення своєї думки навів ілюстрацію ансамблів і шкіл бандуристів діяспори, де дівчата є в більшості. Як сильніший арґумент, подав їм імена бандуристок України, які осягнули найвищі мистецькі звання і нагороди, а сьогодні є педагогами-бандуристами і солістами-віртуозами. Третій арґумент, який я вжив, мабуть, найсильніший. Це дитяча капеля бандуристок „Проліски" в Ялті. Маю враження, що останній приклад був для них найбільш переконливий.

Концерт капелі „Кобзар" на телевізії для Німеччини.

Капеля „Кобзар" нараховує понад 60 осіб. Серед них є робітники, вчителі, культурно-освітні працівники, солісти, поети, композитори — Павло Антонович, Мирослав Ляхович, Богдан і Іван Кравчуки. Брати Богдан і Іван були одними з перших членів капелі. Вони зголосилися до першого керівника капелі Володимира Обухівського, незважаючи на те, що тоді ще добре інструментом не володіли, зате добре знали нотну грамоту. Був це 1957 рік. Їх перші кроки виявилися нелегкими, але впевненими. Репертуар почали з поезії свого односельчанина відомого українського поета Степана Будного з його своєрідного гимну „Цвітуть в Тернополі сади". За виконання цієї пісні брати Кравчуки удостоїлись диплому першого ступеня на мистецькій ниві. Від часу існування капелі брати Кравчуки написали більше сотні пісень. Вони кажуть, що пісні завжди живуть і дзвенять під сивий гомін бандури. Писати музику вони почали на слова місцевих поетів, які оспівували красу рідного Надзбруччя. Дуже швидко репертуар збільшувався своєрідними піснями: „Тернопільський вальс", „Над озером", „Моє Тернопілля", „Тернопільські каштани" та „Грай, моя бандуро" на слова місцевого автора І. Пихальського, пісня, що незмінно живе в репертуарі капелі, стала її гордістю і окрасою.

Треба сказати, що творчість в капелі „Кобзар" — це яскрава сторінка в житті кожного члена капелі. Незважаючи на те, що члени капелі — різних професій, але усіх їх єднає палка любов до пісні, а головно до древньої бандури. А це єднання — вічне, бо в капелі зійшлися люди, які всім серцем щиро тягнуться до великого і світлого у житті — вершин мистецтва.

Для творчого становлення капелі багато сил і енерґії доклав композитор, хормайстер Мирослав Ляхович. Згодом, вивчаючи народне мистецтво України, бандуристи відродили і включили до свого репертуару ряд нових творів, завойовуючи заслужене визнання.

В 1969 році капеля була нагороджена Почесною грамотою Верховної Ради України за участь у днях української літератури і мистецтва.

В 1970—1990 роках брали участь у концертах в Києві, у традиційних святах пісні у Литовській, Білоруській та Грузинській республіках. В 1980 році бандуристи взяли участь в культурній програмі XXII Олімпійських ігор.

Кожного року бандуристи капелі „Кобзар" досягали нових висот виконавської майстерности. Вони стали постійними учасниками всесоюзних та республіканських телевізійних конкурсів, радіоконкурсів. Їх виступи неодноразово транслювали центральне і Українське телебачення, а також Інтербачення — для Німеччини.

Струсівська капеля бандуристів „Кобзар".

Найбільшими подіями в житті капелі були виступи у Києві — в Колонній залі імени М. Лисенка, на батьківщині Остапа Вересая — в с. Сокиринцях на Чернігівщині, у місті Каневі на могилі Тараса Шевченка, де бандуристи полонили слухачів своїм самобутнім виконанням. Струсівські кобзарі успішно виконують складні хорові та інструментальні твори української та зарубіжної клясики. За значний вклад у скарбницю розвитку кобзарського мистецтва капелю відзначено нагородою Батьківщини.

Теперішньому художньому керівникові і головному дириґентові капелі Богданові Іваноньковi надано звання „Заслуженого артиста України", за те, що він постійно прищеплює капелянам любов до музичного і хорового мистецтва. Всесоюзна фірма „Мелодія" неодноразово випускала платівки з записами творів капелі. За роки виступів капелі на республіканських конкурсах, вона завоювала десятки золотих медалів. Вдаряють пальці по струнах бандури. І, здається, наче звучить — озивається сама душа українського народу.

Аматори кобзарського мистецтва бажають капелі скорого приїзду з концертами до нас на вільну землю Вашінґтона.

Микола Чорний

Громада Норт Порту відзначила річницю бою під Бродами

Українська громада в Норт Порті і околиці на Фльориді відзначила річницю бою Української Дивізії під Бродами. Були відправлені Панахиди та роздані інформації „Значення Бродів у визвольній боротьбі нашого народу" і „Спомин з-під Бродів".

Панахиди відбулися в українській католицькій церкві Входу в Храм Пресвятої Богородиці, яку відслужив о. д-р І. Тилявський. Співав хор під дириґентурою С. Саворського. В Українському Культурному Центрі св. Андрія Панахиду відслужив о. протоієрей Т. Форостій. Співав хор під дириґентурою інж. П. Грабовича.

Прапори тримали колишні дивізійники, а засвічені свічки тримали дружини та вдови по дивізійниках та інші присутні. Також брала участь зі свічками молодь, що приїхала тут на літній відпочинок.

Роман Іваницький

СЕРЕД КОМУНІСТІВ Донецького Політехнічного Інституту проведено анонімне опитування з приводу того, що вони думають про „політичне і моральне здоров'я інтеліґенції в Компартії". Висліди: 41 відсоток опитаних є невдоволені своїм членством у КПСС, 42 відсотки вже не вірять райкомові партії, 55 відсотків — обкомові партії, 57 відсотків — ЦК КПСС.

Допомога школі

Львівська спецшкола-інтернат ч. 101 для глухонімих дітей, якій зараз 160 років від дня заснування, нараховує 158 дітей.

Ансамбль естрадної музики „Львівське Ретро", що виступав зі своїми концертами в ЗСА, частину своїх прибутків з концертів призначив саме цій школі. Доцінюючи благодарне діло ансамблю, Рада Української Федерації Філядельфійської Округи перевела окрему збірку грошей на допомогу цій школі, звертаючись до проводів українських громадських установ Філядельфії. На прохання відгукнулися: 500 дол. — ЗУАДК, 200 дол. — Українська Щадниця, по 100 дол. — Кредитівка „Самопоміч", Окружна Рада СУА, Т-во Українських Сеньйорів, Союз Українців Католиків „Провидіння". До збірки установ долучилися зі своїми пожертвами: 100 дол — інж. Б. і Х. Турченюки, д-ри Ю. і С. Бережницькі, по 50 дол. інж. О. Німилович та О. Ільницька.

У висліді збірка принесла 1,400 дол. Рада щиро дякує всім жертводавцям. Рівночасно просимо вибачення членок Окружної Ради СУА за неумисне пропущення ім'я організації при відчитуванні листи жертводавців в часі концерту.

Іван Даниленко

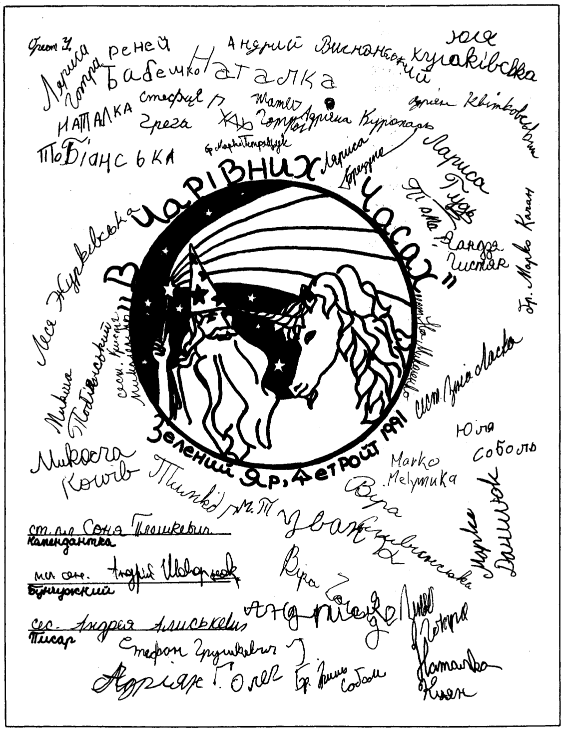
ВСІ УКРАЇНСЬКІ ДІТИ ДО УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ!

Привітали Владику

Українська громада в Асторії, Н. Й, а особливо українська католицька парафія Чесного Хреста, в неділю, 30-го червня, була дуже оживлена і радісна. В церкві Чесного Хреста відбулася перша Служба Божа нового о. Іларія Онаського, ЧСВВ, народженого в Бразилії, якого спровадив до Америки о. парох Олександер Гавкалюк, а всі оплати навчання оплатила парафіянка Марія Подольська, яка вже має трьох прибраних синів Отців Василіян. Духовних свячень доконав Владика Іннокентій Лотоцький, який приїхав з Чикаго до Асторії на запрошення о. О. Гавкалюка. В Асторії є парафіяни, які пам'ятають Владику Лотоцького ще з 1930-их років, коли він був студентом-теологом в монастирі Отців Василіян в Лаврові. Отже привітали Владику Лотоцького духом соснових лісів, гір Карпат, де знаходився монастир Отців Василіян. Громада Асторії радо вітала Владику, а головно ті, котрі пам'ятають його молодим монахом.

Парафіянин церкви Чесного Хреста

НА ВСЕСВІТНЬОМУ з'їзді дентистів, що відбувся недавно в Парижі, спеціялісти зійшлися на тому, що існуючі щітки для зубів незадовільно виконують свої функції. Вони занадто тверді, їх гостра щетина псує емалеве покриття зубів і дряпає ясна.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редаґує Омелян Твардовський

Відкриття спортової школи „Ч. Січі"

Ґлен Спей, Н. Й. 28 липня (О. Т.) — Тут, на оселі УБС, відбулося відкриття 22-ої Спортової Школи, що її проводить УСВТ „Чорноморська Січ" з Нюарку. В часі відкриття на чотиритижневі сесії зголосилося 74 юначок й юнаків з різних країн і стейтів Америки. Зголошення на заавансований вишкіл далі напливають вже прямо до Спортової Школи.

Серед зголошених учасників є юначки й юнаки з Києва, Англії і Німеччини.

В часі офіційного відкриття, що його провів голова УСВТ „Ч. Січ" і керівник перших двох тижнів вишколу М. Стебельський представив добірний склад інструкторів і опікунів, а також гостей і батьків. З гостей з пошаною хочемо згадати делеґацію кредитівки з Нюарку: Ігоря Ляшка (скарбника) з дружиною, Ореста З. Цяпку (член дирекції) і Осипа Труша (член кредитового комітету). Крім привіту, що його виголосив директор І. Ляшок, він передав чек на суму 1,500 дол. на потреби обладнання Спортової Школи вирядом, а також на стипендії для потребуючих дітей, в тому числі для дітей з України.

Приємно, що, згідно з наладнаною співпрацею із спортовими установами в Україні, в цьогорічному інструкторському складі вже працює чотири кваліфіковані учителі, тренери й опікуни: Юрій Колб з Ужгороду, д-р Андрій Кордіяк зі Львова, в тенісі, Людмила Бриндзак у відбиванці і гімнастиці з Києва і Антін Стефанютин з Львівщини — опікун молодших хлопців.

З випробованих, заавансованих інструкторів та опікунів в минулих роках повернули на працю: І. Чупенко (головний інструктор футболу і директор вишколу), його асистенти О. Василак, Х. Малічишин, С. Коваленко, І. Луків в тенісі, Т. Бокало і Х. Процюк — плавання, Я. Василак і Л. Бокало — опікуни дівчат, В. Василак — опікун старших хлопців. Писаркою і завідуючою Федеральною програмою працює Марійка Бокало. Керівником вишколу в других двох тижнях буде О. Твардовський.

Треба теж відзначити, що завдяки старанням управителя оселі „Верховина" Миколи Богдана, усі житлові, як і спортові об'єкти, були належно підготовані до вжитку, що у великій мірі спричиниться до успішного вишколу нашого юнацтва. Вишкільні програми чотирьох основних видів спорту (футболу, тенісу, відбиванки і плавання) починаються раннім пробіґом, руханкою, а далі піднесенням прапорів та денною присягою „Буду солідно учитися і чесно змагатися для добра і слави українського спорту..." Після сніданку, впорядкування приміщень, збірка, з якої окремі групи юнацтва разом зі своїми інструкторами заповнюють спортові бази. Вишкільні програми, переплетені відпочинковими перервами, обідами і вечерями, продовжуються приблизно до 8:30 вечора, коли на збірці інструктори, керівник і опокуни висловлюють свої завваги, похвали, догани.

Молитвою „Боже Великий" кінчається „робочий" день, після чого слідує одногодинна розвагова програма і остаточно усі повертають до приміщень. Нічна тиша.

Запрошення

Івано-Франківський Альпіністський Клюб „Карпати" в часі від 10-го до 18-го жовтня цього року проведе змагання зі спортового скелелазіння „Чемпіонат Карпат", що вже 15 років традиційно проводиться в західніх областях України.

Змагання будуть проводитися на скелях Сокільського хребта, що поблизу Косова. Івано-Франківський АК „Карпати" з метою зміцнення дружніх зв'язків з любителями гір, українцями Америки та Канади, запрошує взяти участь у цих змаганнях. Учасники зможуть спробувати свої сили на стрімких скелях унікального природно-історичного ляндшафту, прозваного в народі „Скелі Довбуша", здійснити сходження на вершину найвищої в Україні гори Говерля, побувати на хребтах та полонинах знаменитої Чорногори та інших мальовничих місцях Батьківщини ваших предків леґендарної Гуцульщини.

В поїздах та походах вас будуть супроводжувати досвідчені ґіди-провідники. Всі витрати, пов'язані з проживанням та переїздом по території України, бере на себе Альпіністський Клюб „Карпати". Зголошення й пропозиції треба висилати на адресу: 284002 Україна, м. Івано-Франківське, вул. Надвірнянська, 32—37, Альпіністський Клюб „Карпати", директор Іван Мартинюк.

Це запрошення було вручене голові УСЦАК М. Стебельському під час турне збірних в Україні з нагоди 80-річчя СТ „Україна" Львів.

(от)

Львівське училище олімпійської резерви

Львівське училище олімпійської резерви є спеціяльним навчальним закладом, яке має завдання ґотувати спортсменів високої кляси для збірних команд України і окремих клюбів ігрових видів спорту. В училищі живуть, навчаються і посилено тренуються фізично обдаровані діти віком від 14 до 17 років з Галичини та інших областей України. Училище має вісім основних відділень.

На відділенні футболу навчається 70 хлопців і зформовані команди з трьох вікових груп: 16, 15, 14 років. На цьому відділенні підготовані такі відомі футболісти, як В. Рац (змагун „Динамо" Київ), В. Тищенко і В. Татарчук (олімпійські чемпіони в Сеулі), А. Баль (гравець „Динамо" Київ і збірної СССР), А. Мущинка, Ю. Мокрицький, О. Бенько, В. Шаран — переможці і віцечемпіони світових та европейських першостей серед юніорів. Дружина „Карпати" Львів нині на 80 відсотків укомплектована вихованцями училища. Випускники училища грають у таких відомих командах як „Динамо" Київ і „Дніпро" Дніпропетровське. Дружини юніорів постійно займають високі місця на першостях України і СССР. На відділенні працюють такі відомі футбольні фахівці, як заслужені тренери України Ярослав Дмитрасевич, Ярослав Луцишин, Володимир Данилюк, Лев Броварський, Едвард Козинкевич і Олег Родін.

На відділенні спортової гімнастики навчається 50 учнів. У 1980 році учень цього виду спорту Богдан Макуц став чемпіоном XXII Олімпійських Ігрищ, а в 1981 році — чемпіоном світу і Европи. Степан Марцинків у 1983 році став чемпіоном світу і Европи. Відомі такі спортсмени, як Ірина Царик, Людмила Чернова, Аліна Андрушенко, Юлія Куть. Учні відділення постійно займають високі місця на першостях України і СССР. З нашими спортсменами працюють заслужені тренери України Володимир Каменєв, Володимир Ясюкевич, Світлана Дьоґтєва (нині працює в Канаді), заслужений тренер СССР Євген Пайтра (теж тепер працює на контракті в Англії). Крім згаданих в училищі є теж відділи вільної боротьби, кульової стрільби, сучасного п'ятиборства, легкої атлетики, веслування та байдарках і каное. Усі досі виховали цілий ряд чемпіонів України, СССР, Европи, Олімпіяд і світу.

Крім того, училище має групи з зимових видів спорту: лещатарських перегонів, санного спорту, гірсько-лещатарського спорту. Спортсмени-санкарі і гірсько-лещатарі є кращими в Україні і постійно займають високі місця на першенствах імперії.

12-го жовтня цього року училище святкуватиме 20-річчя. Ми зацікавлені у спортових контактах зі сильними українськими, американськими, канадськими та европейськими клюбами, які будуть сприяти визнанню і утвердженню українського спорту на міжнародній арені.

Адреса училища: 290044, Україна, м. Львів, вул. Княгині Ольги, 1. Львівське Училище Олімпійської Резерви.